

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

Un anticatalà més...

A Catalunya—segons anem veient—hi existeixen, encare, una munió d' homes que, pel lloc social que ocupen, per la significació política que tenen i per les dots culturals que posseeixen, haurien de fugir de la vulgaritat en que estan soterrats una infinitat d'homes, catalans o no catalans, però adversaris declarats de tot quant representi restabliment de drets nacionals per a la patria catalana.

Ja no ens ve de nou haver de fer regoneixença nova amb un altre anticatalà... N' hi ha tants, a Catalunya, de catalans sense ànima, sense consciència i sense la més rudimentària noció de catalanitat, que ja no ens sorprenem quan hem d'encarar-nos amb un pseudocatalà per a llançar-li al rostre l'anatema que la infàmia comesa amb la patria llur ens fa glosar...

Existeix, ara, per propia i espontània confessió, un altre fill de Catalunya, desnacionalitzat, descaracteritzat, tan i de tal faicó, que damunt de la seva minuscultada personalitat, com a primera providència, hi han caigut, a dolls, els blasmes de tota la sana espiritualitat militant catalana, indignada justament.

Aquest individu és en Joan Salas Antón—si volia combatre a una fracció, a una modalitat—la conservadora i dretista—del moviment de Catalunya, podia fer-ho basant-se en punts fonamentals de doctrina política de la manera que li fos més grat; però el fer servir d'alçaprem d'una condemna a un partit, a un agrupament polític, l'atribut més preuat, més sensible, més delicadament humà, d'un poble, és una acció inqualificable dins de la terminologia de les persones moralment ben criades; és una acció propia, només, d'éssers fora de la social ortodòxia en que les accions dels homes que participen de faicó directa en la cosa pública han d'inspirar-se.

Aquest fals català que al·ludim, representant d'un dels districtes més íntimament catalans de la nostra terra, ha fet befa i escarni de la fè i de tots els sentiments més sagrats dels homes que l'erigiren mandatari del poble...

És per això, és per aquesta mofa iniqua, que, anc que no volguessim, hauriem de considerar aquest apòstata ínfim com a adversari, de més o menys significació, de les aspiracions que els bons fills de Catalunya serveixen al cor. Per tant, hem de negar-li, en aquestes hores, de greu adoloriment, no-res-menys, per a totes les ànimes pures, la digníssima investidura de

representant del districte català que, encare, indedugament, en absolut, avui, ostenta.

Nosaltres creiem que s'imposa — i estem convençuts que els seus electors ho faràn — arrabassar l' acta de parlamentari català que el districte de Sabadell li concedí. Si així no fos, seria una vergonya, i significaria un descendent moral social en els que el votaren, tenir com a representant a les Corts de l'Estat un home que sacrílegament ha ferit i ha negat el verb català, el verb nostre, sagrat com tots els verbs dels homes de tots els pobles del món. Estem convençuts, repetim, que els sabadellencs, veient-se indignament representats per l'home que equivocadament votaren, li exigiran la renúncia de l' acta de diputat a Corts. I li exigiran, perquè no tindria nom i fóra inqualificable, també, que pel catalaníssim districte de Sabadell hagués sortit triomfant, en les darreres eleccions legislatives, un home que no tingué la sinceritat — perquè temia — de presentar-se clarament tal com era: com a un de tants individus anticatalans, antisocials, antihumans, d'una vegada, que s'amistancen, després, sempre que els convé, i no deixen, mai, de sentir-la semblant necessitat moral, amb els detractors de les llibertats, dels drets, de les lleis naturals de les nacionalitats, col·laborant particularment, aquí a Catalunya, els homes de referència, a la tasca descatalanitzadora, desnacionalitzadora, antinatural, que de molts anys a la nostra terra realitzen tots els elements antagònics de la raça nostra.

La vida artificial

DIFÍCILMENT ens donem compte de l'estat de vida artificial en que vivim. Els avenços de les ciències i les aplicacions, cada vegada més extenses, que d'elles es fan, és una de les conseqüències, en certa manera, que creen la vida artificial.

A les grans ciutats, on sembla que la vida adquireix major intensitat, els vicis i excessos són el factor d'aquella artificialitat i d'ells provenen moltes vegades, greus malalties que porten en si perjudicis i menaces per a la vida.

Reflexionem per un moment la vida d'un dependent d'oficina. Passa tot el dia en una habitació tancada, escalfada amb excés a l'hivern, mal ventilada, moltes voltes fosca i humida; la major part d'hores del dia se serveix de la llum artificial. Passa les hores de treball amb una postura penosa i molt poc sana. Menja malament perquè la seva muller acostuma a treballar i no li és possible curar de la cuina com li caldria. Les seves distraccions, els dies de festa, consisteixen en anar al cafè, al cine, al teatre, etc., llocs tancats i plens de gent on s'hi respira una atmosfera viciada, anti-higènica,

Què podria dir-se, també, de la vida de certs obrers quals professions imposen el treball de nit o bé en les mines, on no s'hi coneix el sol, ni sisquera la llum del dia, i en les fornals al mig d'emanacions de gasos emmetzinats amb el soroll eixordador de les màquines que enerven nostre organisme i rodejats de continus perills?

Va dient-se que el progrés ho exigeix, més cal preguntar si aquesta vida artificial, agotadora, si les comoditats de l'electricitat, de l'automòbil, si el gust de passar algunes hores en un lloc tancat, recreiant el sentits del nostre còs, són la pèrdua progressiva de nostres mitjans de defensa i de nostre vigor natiu; no és per ventura pagar amb masses sofriments i pesars els breus moments de goig i deliri?

El rescat de la vida artificial és molt penós si l'hem de pagar amb tantes misèries i morts injustes.

Un dels costums que jo entenc deuriem practicar amb més braó nostres joventuts—dic joventuts perquè d'elles és de qui deu esperar més la humanitat—, per combatre en gran part la vida artificial, és l'excursionisme.

L'excursionisme, ensems que ens distreu, per breus moments, de la vida artificiosa que

ASSISTIU A l'Aplec de la Sardana

QUE SE CELEBRARÀ DEMA,
DIUMENGE, A

VALLVIDRERA

ELS BENEFICIS QUE S'OBTINGUIN
SE DESTINEN, ENGUANY, A

**l'Associació Protectora de
l'Ensenyança Catalana**

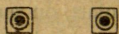
respirem reclosos dintre els despatxos i tallers i àdhuc en l'interior de nostra ciutat, enforçeix nostre estat físic i moral.

En l'ordre físic, l'excursionisme és el deport més complet i racional conegut, doncs la seva pràctica constitueix, per a tots els membres i múscles de nostre còs, un mateix esforç i exercici, donant a tots ells una igualada fortítut.

L'excursionista, embadalit amb la grandesa de la natura, ascendint a les grans alçaries i internant-se a les entranyes de la terra, experimenta una transformació en llur caràcter. Es torna experimentador i curiós, portant-li aquesta curiositat una afició a l'estudi de la història, belles arts, ciències físiques i naturals a fi de desxifrar l'enigma de les observacions experimentades en les seves excursions, creant-se, així mateix, una ferma base cultural i elevant la intel·ligència a una bona sèrie de coneixements inapreciables.

L'excursionisme és un dels pocs mitjans que ens queden per a combatre, en gran part, la vida artificial que a la societat es viu. Dedicuem-nos-hi.

EDUARD VILA



Catalunya a la guerra

De les hores de lluita i de treva

A tercera línia, en ple camp de concentració, darrerament, s'hi han celebrat diverses festes; unes de caràcter general, car hi han pres part tots els exèrcits, i altres, particularment, entre els soldats fills de les diferents regions de la França; els catalans també hi han fet un paper força lluit; s'han organitzat concurs de tret; els premis consistien en un o dos dies de permís, o en bona provisió de tabac; un dels millors tiradors és el català nomenat Pere Muxinach, de qui en altres ocasions ja hem parlat, ferit tres o quatre vegades, sempre alegre, tot cor i optimista; aquest s'enduia, a cada concurs, el premi que més li plavia, segons volia anar en permís, o necessitava tabac per poder complaure's obsequiant, després, als companys seus; per cert, que la vigília del dia primer de Novembre, convenint-li anar a París, obtingué el primer premi; en el concurs hi prenién part bons tiradors americans, anglesos, polonesos, grecs, suecs, espanyols i catalans; el brau fill del Vallès triomfà per damunt de tots, essent particularment felicitat i premiat pel Comandant, qui li feu gràcia de les despeses que el viatge i l'estada a París per a ell importaven.

En Joaquim Sanahuja escriu al nostre amic Grant i Sala: «Els catalans, els que ho som per sentiment i per convicció, procurem, amb les armes els que lluitem des de les trinxeres i amb tots els mitjans, de que es pot disposar els que viuen a Catalunya, correspondre de la millor manera que sabem al molt que devem a la França, patria i breçol de totes les llibertats humanes i emparadora i defensora, sempre, de tota lliberació col·lectiva. Hem d'esforçar-nos en fer comprendre als tendenciosament mal informats que la raó i el dret i la justícia està de la banda dels aliats i que solament aquests poden reconstituir els pobles anorreats per l'afany imperialista dels partidaris de la Kultura, que, pel

que s'ha vist, és diferent de la saludable i benefactora cultura que patrocinem els homes que posseeixen idees generoses i de bondat. Catalunya, com ja ha començat a fer, pot treballar, ben eficaçment, pel triomf total i absolut dels exèrcits de les nacions aliades. I cal treballar, encare més, per apressar aquell triomf de l'esperit democràtic i civil en l'organització dels pobles. Els catalans, tots, devem treballar per Catalunya i procurar fer-nos dignes d'ella. Jo, individualment i enc que sigui, avui, lluitador de la França, penso no abandonar els meus pensaments favorables a la completa, a la total personalització catalana...»

El voluntari Josep Miracle, fill de Valls, soldat de primera classe, Regiment de Marxa, Legió Estrangera, terç Batalló, desena Companyia, Sector Postal 109, escriu a un amic nostre, a qui fa deu anys que no ha vist:

«Ha caigut que un compatriota arribés a la meua secció, amb el darrer reforç de la Valbonne, per a que parlessim llargament de tu, car ell te coneix. Aquest compatriota es diu Camil Campanyà, un bon xicot, en qui he regonegut, tot seguit, a un dels valents de casa nostra, de nostra terra catalana, el qual m'ha mostrat diferents periòdics que parlen de tu, entre ells LA NACIÓ i Iberia, i he vist, també, amb gran plaer, que s'ha constituït un Comitè de Germanor amb els voluntaris catalans. No pots pensar-te el que això m'ha fet content i el que m'ha alegrat, després de dinou mesos de lluita, de tenir un compatriota a la Companyia mateixa que jo sóc, car com que jo väreig allistar-me a Nancy, pocs catalans vingueren al meu Batalló, que es formà a Blois.» I més abans el voluntari J. Miracle escriu així: «Sóc casat des de fa sis anys i tinc una nena que ne té cinc; tot ho he abandonat per defensar aqueixa heròica terra de França, i amb ella l'honor, la llibertat, la justícia, el dret, la noble causa dels aliats. Väreig allistar-me dels primers, el 5 d'Agost del 1914, en que väreig sortir de Nancy per a anar a un Dipòsit de Reims, la ciutat màrtir. Després de la instrucció, väreig anar al front el 24 d'Octubre del mateix any, i ja pots pensar-te que me n'he vist de tots colors. He tingut sort, però, de no ésser ferit ni estar malalt encare.»

Heu's aquí un fragment d'una carta d'un soldat de la tercera Companyia del primer Batalló; el que ens conta és ben suggestiu:

«L'altra nit, una patrulla nostra que sorti en regoneixement trobà un paper clavat a un arbre amb la inscripció de mena següent:

Heureux le français qui vivra le 25

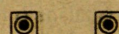
Segurament volent dir que aquell dia seria mala jornada per a nosaltres. Bé, doncs. El 25 és passat, i tan tranquils; creuen fer-nos por, amb aquestes menaces de menor d'edat, els desgraciats pobrets, a nosaltres, que els hem fet veure, a dotzenes de vegades, que primer morim, matant, que reculem, en qual-sevulga mena de lluita i circumstància de lloc o situació en que ens trobem, per difícil que ens sigui sortir-ne, mentre que ells, valentment el que fan més sovint és practicar allò: «Cames, ajudeu-me a córrer, que m'atrapen!...» I es tiren de cap, folls, dins de les trinxeres, i s'amaguen... — Miquel Freixas.»

Posarem punt final, avui, amb un extracte d'una carta, interessant, com totes les que reben de l'escenari de la gran lluita d'Europa; és de l'Alfred Barceló, soldat del primer Re-

giment Estranger, 26.^a Companyia, 2.^a Secció:

«Hem rebut noves d'Orient que ens demostren que els catalans d'ara són iguals que els que lluitaren contra el quart dels Felips, dinastia de la qual tants records ingrats ne serva la Història de la heròica patria catalana:

Un jorn sortiren de regoneixement una esquadra composta de vinticinque homes, dels quals dos eren catalans; abans d'arribar a la posició enemiga, foren sorpresos, en nombre molt superior, pels imperialistes, i, mentre s'enviava l'alerta al petit poste, continuaren avant, mantenint-se fermes, fins que arribés el gros de la força, i, al toc del clari, que crida «avant!», atacaren desesperadament contra els teutons, destacant-se, totseguit, els dos catalans, que ells solets se les heuen amb mitja dotzena de germànics posant-ne ben prompte quatre fora de concurs i fent contramarxa els altres dos a correuita, resultant, però, poc o molt ferits, nostres compatriotes, de la desigual lluita amb els sis súbdits de Prússia imperial... Després de tan heròica i original gesta, els dos braus catalans han estat proposats per a la distinció altíssima de la Creu de Guerra, honra i glòria per ells molt ben merescudes.»



Per abatere l'imperialisme

Els voluntaris catalans a França

Hem descrit, fins aquí, la participació heròica d'en Ferrés-Costa a la batalla de l'Artois, el 9 de Maig del 1915, quan la presa de Carençy-Neuville-St-Vaast-Souchez, com l'acció d'un dels més esforçats herois de Catalunya, un dels homes més plenament convençuts de la finalitat per la qual ell i tants d'altres donaven la vida, sense altre impuls que la natural generositat dels esperits nobles i purs, que en aquesta guerra crua i duríssima representen el principi de la justícia que ha de posar les coses i els éssers en el lloc que els correspongui a la vida del món, lluitant, per això, ara, fins que no quedi ni un bri de la zitzania que xucla la bona sava i mata les mèses daurades i pletòriques que han de servir per al manteniment dels bons segadors, de tots els pobles de la terra, que aquells barbres perpetus de la civilització somnien, eternament, tenir sota ses plantes... Els legionaris catalans senten una fè infinita, sublim, pel bon èxit final de la guerra, perquè no concebeixen que pugui vessar-se tanta sang i perdre's tantes vides si no és per a l'assoliment definitiu d'una esclatant i completa victòria que consolidi, per sempre més, damunt la base de la civilització tot naturalment espontània de la humanitat, el dret a la vida plena i lliure de les nacions que formen, ètnicament, la gran família que habita aquest món, tan ben disposat per a fer la felicitat de les espècies que hi pululen, i, no-res-menys, per la desviació biològica social de certes varietats de la primera de les espècies, tan dissortat i, per conseqüència de la determinant expressada de tal dissort, tan retardat en el desplegament íntegre i normal de les forces internes llurs, que, no obstant, lògicament, el porten, vencent els obstacles que tot procés de vida per raó intrínseca implica, vers l'ob-

jectiu de l'existència pròpia, que és la convivència normal i equànim en relació de pensament i d'acció, presidit tot pel dret natural.

En Jaume Camps, del 1.^{er} Regiment Estranger, ferit encare, ens conta com són partits de la Valbonne cap al camp de batalla:

«Quasi tots els meus companys ixen de la Valbonne, molts per tercera vegada, en direcció a la línia de foc, decidits, rient, cantant... És un aspecte de meravella veure'ls marxar... Les legions romanes, retornant de conquerir les Galies i la Iberia per a la República, no estaven posseïdes de l'entusiasme i de la joia que senten els fills de la Catalunya d'ara que van al front de guerra, a lluitar per la lliberació dels germans seus de llatinitat, que serà, en un futur esplendent, magnífic, pròxim, la lliberació de tots els pobles avui oprimos per l'anacronisme, en tots els temps, significat en el domini absurdament absolut d'homes i terres monoerigit en una sola testa bicoronada... Jo he sentit molt no poder anar junt amb els meus companys, enyorant no poder, una vegada més, batre'm contra els vils violadors de dones i assassins d'infants, contra aqueixos desequilibrats, perillosos per a la tranquil·litat del món mentre ne resti un damunt la terra, que, enfollits per un morbós deliri de persecució, enfonsen fins les naus dels països que, en la guerra d'ara, amb ells res hi tenen que veure, car han restat completament neutrals.»

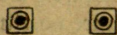
«I cregueu, amics de Catalunya, que en la batalla en que morí en Ferrés-Costa hi havia més de tres mil catalans — ens conta un francès que lluità junt amb ells, aquell dia, allí i a la Champagne —; a més, diu que el 1.^{er} Regiment legionari és el que més gloria ha conquerit per a l'acció lliberadora de la França, segons el mateix President de la República ho ha confirmat; Regiment de suprema selecció i de glòria immarcescible auriolat; i els batallons seus, en els principis composts de catalans i d'italians, i després de polonesos... En altres batallons d'altres Regiments hi ha molts catalans, i, a pesar d'haver bregat tant i de veure caure tants companys seus, no defalleixen; són menys nombrosos, més, a totes les Companyies se sent parlar català; i ens ho diem tots: no som tants com quan començà la guerra, emperò som prou, sempre, per a donar una lliçó als boches, que no han resultat mai victoriosos amb nosaltres ni podran vençer-nos en tota sa vida... — Josep Vallvé.»

Per no haver reulat, ni una sola vegada, aquest Regiment, es que la seva nova bandera ha estat mencionada honoríficament a l'ordre del dia de l'exèrcit, per tercera volta, i condecorada amb la Creu de Guerra i la Medalla Militar; i bé en diuen, allà al front de combat, el Regiment de ferre; hom ben merescut, a fèl

A la batalla del nord d'Arras, el 9 de Maig, junts amb en Ferrés-Costa, caigueren lluitant per la llibertat i la justícia, entre altres la dolorosa perdua dels quals plorem, i que la lliberadora França pot col·locar en setis preferents del Martirologi de la civilització, en Josep Barés, en Joaquim Cairó, en Carles Dislò, en Josep Ferrer, en Joà Gili, en Josep García, en Lloberas, en Francesc Miralles, l'Angel Nat, l'Enric Pelegrí, en Batista Roses, l'Andreu Rubiós, en Valentí Sentís, en Lluàrgués, l'Aranyach, en Serbera, en Rusca; tots aquests són morts, desapareguts o presoners; entre els legiona-

ris ferits que ens escriuen, i de les cartes dels quals n'extractem o transcrivim els conceptes o paragrafs més interessants o transcendents, per a insertar-los finalment a les columnes de LA NACIÓ, oferint, així, als lectors i amics, una nota periòdica de la marxa de la guerra, ens plau, com a tots plaurà, no cal dir-ho, nomenar, avui, una vegada més, en Josep Xercavins, en Florenci Tomàs, en Pere Muxinach, un germà de l'abans — entre els morts, desapareguts o presoners — nomenat en Valentí Sentís, en Ferràn Riera, en Joaquim Rubiol, en Constantí Cots, en Jaume Taulera, i no en nomenem més perquè no podem, per ara, perquè molts d'aquests detalls no són oficials; són donats i enviats per companys que són amics dels que han caigut ferits i que algú dia els ho han contat del lliit estant; puix heu de tenir present que quan s'acaba un atac de la importància d'aquests els ferits i malalts són enviats a les ambulàncies i, després, als diferents hospitals de tota la França. Els demés no es donen compte de res, lluitant desesperadament a les trinxeres; sols els troben a faltar quan la lluita és finida per una causa qualsevol de les que posen terme als combats moderns; i no se'n sab ni un mot fins que els escapats de la mort, des del lliit de dolor, escriuen als amics, donant-los una gran alegria, amb sa lletra, i una esperança...

ARNAU DE VILANOVA



Catalanisme és socialisme

CATALANISME és socialisme de la mateixa faïç que nacionalisme és humanisme; per a refermar ço que dit és, no cal pas anar a la recerca d'afirmacions i raonaments de grans homes, puix volem, només, que la justesa del mot ens vingui d'ell mateix, això és: que ell porti, ja, tota la força que hom savi pugui donar-li.

Ben lliurement, doncs, podem entrar en la conversa, esperonats pel nostre propi sentir i, així, per a arribar a la conclusió que catalanisme és socialisme, no raonarem molt, puix, per altra part, fóra una vulgaritat que no podem cometre.

Hom serà, de cor, de pensa no balba i de sentiments, pot ben dir, com nosaltres, ço que s'ha dit: l'humanisme esdevé a Catalunya, per llei biològica i propi sentiment, catalanisme i, per tant, ens permet dir que nacionalisme és socialisme.

Nacionalisme!... L'heroica paraula!... Com esponja el nostre cor!... Socialisme!... La senara paraula!... Com és forta als nostres llavis!...

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABEE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

:: SANTIAGO DE CUBA ::

Si unes paraules, eixint del cor, tenen aquesta poixança que ens fa estremir, digueu-nos si més gran no ha d'ésser la nostra emotivitat quan, en l'actuació, ens hi trobem cara a cara, quan treballem per aquests sentiments innats en nosaltres que arriben a redimir a individus damnats per la crueltat d'una llum que no és llum, d'uns somnis que no són somnis i els emancipen totalment de llur falsa concepció ideològica, que és negació de principis humans, fent-los-hi sentir una engruna de l'emoció que en nosaltres és font que a dolls vessa fortitut, fermesa i dignitat.

Podem dir, per les definicions establertes, que els obrers tenim el deure — un deure qual existència no cal discutir, ja que el mot existir és, per la seva filologia, un valor afirmatiu — de col·laborar en l'obra de catalanització, de nacionalització que s'ha emprès la Unió Catalanista i ho devem fer amb totes les nostres forces, puix per qualsevol cosa s'ha dit que catalanisme no és negació de principis socials. Si nosaltres volem per a la nostra Catalunya una llibertat col·lectiva, amplia i expansiva, què haurem de voler pels nostres individus, sinó una major llibertat, unes mil·lors lleis que regularitzin el treball?

La faïç, a mon juí, de fer catalanisme i socialisme, és treballar a favor de nostra estimada Catalunya. L'esforç que manca de cadascú, és ben lleu; cal recordar que són catalans i que com a catalans devem portar-nos en tots els actes de la nostra vida per petits que aquests semblin; cal que arreu del món sapiguem que som fills de la terra que tant ens estima i que, per a nosaltres, espera la daurada llibertat.

Als obrers catalans, per assolir les nostres justes aspiracions, solament ens resta un camí que és l'únic i el que més dreturament va a la conclusió ideològica que defensem i on no hi cap el dubte ni la malícia. Aquest camí no és altre que el d'ésser catalanista, nacionalista, amb tota l'amplitud de la gloriosa paraula.

És cert que, al món, són a milers els obrers, germans nostres, que viuen soterrats per lleis pesantes que els endogalen, però també és cert que nosaltres, per ells, ara, no podem fer res. Altrement succeiria si, distingint-nos com a ferms nacionalistes, el nostre poble pogués fer l'afirmació vital que els nacionalistes perseguiu. Tots els obrers del món poden tenir lleis humanes i socialitzades que emparin els seus drets, però han de contribuir a la transformació, a la renovació de la societat i a l'afirmació de la respectiva patria natural.

S'ha dit i repetit cent voltes, que la redempció de l'obrer ha d'ésser obra d'ell mateix. En el cas col·lectiu nostre, podem dir que la lliberació de l'obrer català, ha d'ésser obra del poble català, que no deu esperar res de ningú, puix quan tingui regoneguda la seva personalitat, nosaltres, els obrers, esdevindrem, per la nostra mateixa potestat i per llei pròpia de vida interna, homes lliures.

La bella feina és aquesta: ésser nacionalista, tota vegada que totes les nobles aspiracions que hom pugui tenir, són incloses en la nostra humaníssima modalitat catalanista.

MARIÀ MIRABENT

Els catalans del Paraguai als de Catalunya

CLAM

Dos anys i mig fa que l'esperit d'un nuli de catalans que trepitgen aquest bocí de terra paraguaià, es condolia greument, per llur naturalesa progressiva, de que la majoria dels catalans aquí residents, no es conjuntessin en un Casal comú per a estrènyer els llaços de relació i per a expandir i afirmar, alhora, la vitalitat catalana.

Dos anys i mig són passats i dos anys i mig fa que, mercès als esforços d'uns i a la bona voluntat d'altres, el Paraguai compta amb un Centre on s'hi acoblen els elements de nostra terra, que abans rondaven isolats i esmaperduts per les verals de llur capital, a tothora quietosa, a tothora orfa d'industrial tragi.

La tasca material s'es termenada. L'edifici ha estat bastit amb tota la febricitat i bon zel que pugui portar el jornal, quan treballa impel·lit per la joia que ha de gaudir al coronament de l'obra que per ell mateix aixeca.

Però, si bé és veritat que s'ha assolit l'eixopluc catalanesc, el racer on s'hi acoblen i manifesten les diverses opinions de cada peculiar sentir, no ho és menys, per l'ull psíquic que dins d'ell s'entafura, que cal i s'imposa, ara, la necessitat imperiosa de que l'obra implantada rebí el baptisme cultural, el segell de virtualitat, l'ungiment de catalanitat vera, per així respondre a la finalitat del perquè se li dona vida.

Per assolir aquest halè espiritual que perennement fluctua damunt la urbs barcelonina, no hi ha altre mitjà que sotraquejar l'amor de les societats que el creen, de les personalitats que l'intensifiquen, per tal que, com a mercè especial, ens en facin ofrena, fent arreplec de periòdics, revistes, programes, manifestos, etcètera, etc., els quals per haver ja escampat la seva benafactora sava arreu de Catalunya, arreconats uns, malmesos altres, romanen tots, en la seva majoria, propers a desaparèixer en l'ignot de llur destí, per considerar-se'ls morts per l'atracament de data.

Faig una crida a la Barcelona pensant. Aixeco la meua veu gonflada de passió catalana, perquè ressoni dins totes les entitats de Catalunya i fereixi l'oït de tots els elements capdavanters d'elles i ressoni, pidolant, per-

què s'envii al Centre Català, d'Assumpció del Paraguai, tot paper que contingui lletres catalanes i que hagi complert la seva missió en la pensa dels llegendors.

Enlairo el meu esperit; l'endrego, vertiginós, vers la placidesa oceànica i revolotejant per tots els indrets de nostra viva Catalunya, punyint als masells, encoratjant als febles i signant el deure als convençuts, amb paraula ardenta els parlo:

Catalans! No veieu en mi a l'home. Veieu en mi el desig d'un estol de catalans que per falla d'arbitris, viu assedegat d'ambient català. Volgheu, vosaltres, ésser el petge poderós que, desafiant la influència estèril que bagola constantment per a ofegar tot el que és patrimoni de nostres costums, de nostres drets i de nostra significació, ha de consolidar-nos i enfortir-nos.

Petit serà el vostre sacrifici material, davant la importància educadora que enclourà, al mancomunar-vos per a satisfer la petitoria.

Si nostra Biblioteca resta buida de llibres; si les parets resten mudes i fredes per estar despallades de retrats, al·legories i gravats al·lusius a l'avenç de nostra patria, siguin, al menys, invadides nostres taules i cadires, de diaris i fulles que memoriïn el bategar d'ella.

Catalunya! Mira el gest que per tu faig! Crido els teus fills per a compartir la teva escalforeta. A ell endreçaràs el plany si la teva influència benefactora, no arriba amb fermesa a pendre estada entre nosaltres.

M. FERRER

Bibliotecari del Centre Català

Assumpció-Paraguai, Abril de 1916



Pels homes que lluiten per la llibertat del món

De la faïçó que va desenrotllant-se la guerra d'Europa, no n'hi ha prou amb la lluita que tenen entaulada els bàndols que guerregen i cal, per això, que, arreu del món, s'hi manifestin i accentuin forts corrents espirituals que dirigeixen la simpatia dels homes vers el bàndol que representa més alts valors afirmatius de la llibertat dels homes i dels pobles.

Els homes dels nostres temps rebutgen, instintivament, la permanència en els cims dels pobles de poders que basin la seva existència en baixos sentiments d'esclavització, i decanten la influència i els sentiments llurs vers l'afirmació de la sobirania i de la voluntat popular. En fer-se aquesta afirmació, que del terreny polític ja comença a invadir i invadirà, cada dia més, el ter-



RENAIXEMENT

El número corresponent al 15 de Juny conté el següent sumari:

El discurs d'en Cambó.—Esguards, per Maig.—Irlanda, per M. Serra i Moret.—Glosa, per Carles Rahola.—Les escoles per a l'ensenyament de l'obrer, per Lluís G. Castellà.—El cançoner musical popular català, per Rossend Serra i Pagès.—La catalanitat de les Mallorques, per P. Oliver i Domenge.—La urbanització de les ciutats de Catalunya, per R. Giralt i Casadesús.—La dona, extret d'una conferència d'en Francesc Rosell.—Noticiari.

PREU: 30 CENTIMS

reny social, ha d'anar-se anul·lant la influència que exerceixen els elements que no han de tenir cap intervenció en el governament del poble perquè aquests han de tenir prou fortitut i prou amor a les institucions civils per a rebutjar la intromissió de tot altre element en la direcció de la cosa pública. Civilment els pobles han de regir-se, i socialment han d'organitzar-se.

De la guerra d'ara, n'ha d'eixir triomfant aquest esperit civil que els homes moderns reclamen i han d'ésser anorreades per sempre més aquelles intromissions injustes i arbitràries. Però per tal que així sigui, cal que la victòria, segursima victòria, dels pobles aliats sigui aconseguida comptant amb la simpatia i l'apoi de tots els homes del món que, sense intervenir activament a la guerra, ni per un moment han deixat de seguir-ne tot el sagnant desplegament.

Catalunya ja té manifestada l'opinió llur, respecte el resultat de la guerra. En virtut d'aquesta manifestació, pot afirmar-se que, en absolut, la simpatia de tots els catalans està amb els que combaten contra els poders imperialistes del centre d'Europa. A més, per ajudar a combatre'ls, un gros nombre de catalans es troben afiliats, com a voluntaris, en l'exèrcit francès. Compleixen aquests catalans el llur deure i cal que, des de la patria, per a estimular a aquells homes al millor compliment del deure que s'han imposat, no els abandonem i els fem sentir el nostre regoneixement pel fet d'haver afirmat tan valentment, davant del món, els sentiments lliberadors, expansius i justiciers del nostra poble.

Catalans! Tenim oberta una subscripció a favor dels soldats de Catalunya que prenen part en la guerra europea. No els abandonem. Contribuim-hi tots!...

Suma anterior 580'60 ptes.

GAVÀ

Francesc Balaguer	0'50 >
Miquel Tintoré M.	0'50 >
Marià Colomé	0'50 >
Josep Ginabreda	0'50 >
Pere Bruach i Xartó	0'50 >
Gabriel Cañas	0'50 >
Joàn Valls	0'50 >
Pere Oliver i Carbó	0'50 >
Joàn Gillen	0'50 >
Esteve Bruach	0'50 >
Narcís Sanfeliu	0'50 >
Josep Amat	0'50 >

BARCELONA

F. B. i R.	5'00 >
J. Ponsolé i Solé	5'00 >
M. B. i C.	5'00 >

TOTAL 601,60 ptes.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Per a contribuir a la subscripció oberta a profit dels voluntaris catalans, s'ha editat una

POSTAL AL·LEGÒRICA

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Val 10 cèntims

Se ven a la nostra Administració

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.

J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPCES D'UN CATXET : 35 cènts.

AL VOL

Nacionalisme de per riure

HI HA una revista escrita en català que té per títol *Feminal*. El fet d'estar escrita en català, ens autoritza per a afirmar que és una revista nacionalista, perquè en tots els pobles que es troben a la situació política social de Catalunya, les publicacions escrites en la llengua nacional han d'ésser essencialment nacionalistes, car l'adhesió a la llengua, que és el verb de la nació, implica exercir acció reivindicadora nacionalista. Això és absolutament cert, i és indiscutible. No-gens-menys, però, pot ocórrer, per estrany que sembli, doncs no hauria de passar, que, malgrat estar escrites en la llengua que es reivindica, hi hagi publicacions que realitzin acció antinacional. *Feminal* n'és un cas. En el darrer número d'aquesta revista hi ha un gravat anticatalà: és un gravat que és el retirat d'unes donzelles que presidiren una correguda de braus, i el retirat és tret de les dites damiseles vestides amb trajos apropiats, duent mantellines d'anar als braus i trobant-se situades a la llotja presidencial. Això és impropri d'una publicació escrita en català; això és exercir una acció contrària a Catalunya; això és antinacionalista, en aquesta terra. Per què s'hi escriu, doncs, *Feminal*, en català?

No és pas la primera vegada que aquesta revista, *Feminal*, publica alguna cosa que no s'hi adiu amb els principis naturals del nacionalisme català.

És més nacionalista, en això, *La Vanguardia*, que *Feminal*. És pitjor, per a Catalunya, *Feminal*, que *La Vanguardia*: *La Vanguardia* no publica mai res de braus; ni els anuncis!

Els burgesos

El Ministre d'Hisenda n'ha pensat una, que no està del tot malament. Se li ha acudit, imitant, sempre imitant, a certs Estats bel·ligerants, imposar tributació als beneficis que s'han obtingut de treballs fets amb motiu de la guerra. Ens sembla bé que l'Estat es decanti, cada cop més, als principis socialistes gravant intensament tota llei de beneficis a favor del regíme econòmic individualista, i ens semblaria molt més bé, encare, si aqueixa tributació servís per a millorar la situació del veritable productor, en comptes d'anar a parar a l'Estat, aqueix Estat que en les societats individualistes és caracteritzat, però és, de fet, l'organisme agavellador de tota riquesa a favor de les oligarquies.

D'aquesta pensada del Ministre d'Hisenda, la burgesia se n'ha sentit d'allò més. Pels diaris ja s'ha llegit el toc d'atenció convocant reunions per a organitzar la protesta burgesa. On s'és vist imposar tributació als beneficis de la riquesa individualista!... Ara, els queviures que s'apujin de preu de dia en dia. Els burgesos no ho troben bé que els treballadors es reunixin per a lluitar contra la fam. En pocs dies, les patates s'han apujat massa, i ningú hi diu res; i tot va apujant-se. El carbó està a preus inverosímils. La gent ja comença a pensar en menjar fruits.

Els Ministres de l'Estat espanyol són immensos, no tenen parió. Ja els han imitat, ja, als Ministres dels Estats civilitzats, en això d'imposar contribució als beneficis obtinguts indirectament de la guerra; no se'ls ha ocorregut, però, imitarlos en el que es refereix a les subsistències. Per què? Tot va endavant, tothom, oficialment, menja, i doncs això és queixar-se per vici. No cal que ningú es queixi, que no hi ha dret; no són més que professionals de la vaga i del desordre els que revolten la consciència popular.

Els burgesos, ja és tota una altra cosa. Com que han de pagar, ja se'ls tractarà amb més mi-

raments. Pagaràn, per això; està clar, que pagaràn; però cal tenir-hi paciència; no són com els afamats, que només pertorben. Ara rai, que tenen feina, que treballen; què voien més! I l'Estat n'està ben content de tot això, perquè així imposa tributs a l'excés de beneficis, i com que tot s'apuja, el jornal que guanyen els obrers indirectament es verteix en un sobreexcés econòmic que va a parar, aiximateix, a l'Estat. I tots contents. Sobre tot, l'Estat oligàrquic.

Els parlamentaris regionalistes

No em dol gens dir, al contrari, em plau expressar-ho, que els senyors Cambó i Abadal s'han portat molt bé en els parlaments que han pronunciat a les Corts al plantejar el problema nacionalista català. Han reivindicat l'ascensió de la llengua catalana a idioma oficial de Catalunya, la organització d'un parlament nacional català, la constitució d'un poder executiu català responsable davant del parlament de Catalunya i l'Assemblea catalana enfront de la nostra sobirania nacional. Són aqueixes, realment, reivindicacions nacionalistes, si bé no són totes les reivindicacions nacionalistes compatibles amb la complexitat de la organització política d'un Estat. El nostre nacionalisme és més extens, abastantment més. I és natural; el nacionalisme de la Unió Catalanista, tot contint el que és genèric i essencial en totes les modalitats de nacionalisme, posseeix una major extensió i accentuació en els principis fonamentals, i està fonament empeltat d'aqueixes inquietuts renovadores que tan depressa van modificant la organització política dels pobles.

No-gens-menys, però, anc que allunyats en quasi tots els aspectes de l'actuar públic dels regionalistes i de les ideologies que defensen, i, més que distanciat, adversaris, expressem, així, en públic, la nostra complacència, per la faicó com els senyors Cambó i Abadal s'han produït al Parlament de l'Estat. Mereix lloances expresses la segona meitat del discurs d'en Cambó.

Tant al Senat com al Congrés, tots els que han combatut el nacionalisme català han fallat el plet. Com sempre, és clar. Sab greu que el nacionalisme se les hagi d'haver amb tals adversaris!...

El canvi de posicions que ha realitzat la Lliga Regionalista, aqueixa ascensió nacionalista que s'ha emprès, determinarà actuacions especials a la política espanyola, destinades a fracassar soro-llosament, i, per haver modificat la estabilitat de la política genuïnament catalana, serà causa d'una nova organització dels elements que actuen per les reivindicacions de Catalunya.

L'equivoc fins ara sostingut per la Lliga, no sols era un greu perjudici per a ella mateixa; era un gran mal per a la totalitat de la política catalana. Aqueix equivoc, polaritzant la dita esquerra catalana, l'ha conduït, poc a poc, a fer-la desaparèixer.

Ara, per a bé de Catalunya, es normalitzarà la organització i la funció de la política reivindicadora. Una volta més es veurà com l'afirmació ètnica, nacional, és indispensable per a actuar normalment, profitosament, en tota mena d'affers polítics i socials.

Heu's aquí els efectes d'haver mantingut, la Unió Catalanista, per tants anys, pura la ideologia nacionalista. La feina dels inútils ha estat aqueixa: ésser servadors toçuts dels principis, sense voler ni esperar altra recompensa que haver servit, generosament i malgrat contradiccions, ironies i desercions, el que és essencial a l'ésser de Catalunya.

La hora d'ara no és hora de justícies; és hora de lluita, encare. Temps a venir, a les hores plenes del nostre ésser, la consciència de la Terra farà justícia a tothom, i la Unió Catalanista serà plena de gràcia a Catalunya.

L'expansió de Catalunya

Iquique

(Xile)

El passat dia 23 d'Abril el nostre amic en Joan Cordoní, convidà a l'estol de bons patriotes catalans d'aquesta ciutat del Pacífic, a una festa catalana que resultà fortament patriòtica. Per nosaltres, la festa esmentada, tingué l'encís de trelladar-nos, en esperit, al cor mateix de Catalunya. Tots els que hi assistírem varem passar una tarda agradabilíssima, evocant intensament la pàtria i gaudint, tots, de la sanitosa alegria que escampen i encomanen les festes del nostre poble.

En la festa de que parlem hi hagué cants, dances i parlaments, i ni per un instant decaigué l'entusiasme que ens feia vibrar l'esperit i ens amarrava l'ànima de patriòtiques fortituds i rialleres il·lusions.

Va començar la festa amb una audició de sardanes selecta i escollida, oint, entre altres, les xamoses: *Repic de campanes*, *Per tu ploro*, *Camprodón*, *La Santa Espina*, *La nit de l'amor* i *El gegant del Pi*. Seguidament en J. Mayolas llegí la poesia *Brindis*, que és un bell himne a les nacions esclaves; l'A. Salvadó recità la sentida poesia *La Pesquera*; qui aquestes ratlles escriu volgué fer sentir la seva veu, amb un parlament endreçat a les nacions que lluiten per la seva llibertat, fent vots, a més, perquè els entusiasmes d'aquells moments no decaiguessin mai de la vida; en M. Soler recità l'hermosíssima poesia d'en Verdager, *Lluny de ma terra*; en G. Martí recità uns versets originals que li valgueren ben merescuts aplaudiments; en M. Casanellas digué que encare que sigui lluny de la pàtria ell hi té, per això, el cor i l'ànima; en P. Robert llegí la poesia *La Llengua Catalana*; en P. Recasens feu una peroració enaltint la fortitud de nostra raça; l'A. Ravetllat llegí la sentimental i patriòtica poesia *Càntic de les terres tristes*; en J. Cordoní feu un breu parlament, alegrant-se molt de que en una festa així, ens haguessim reunit els catalans més entusiastes en completa germanor, advocant perquè en totes les dates senyalades de la pàtria, no deixem de recordar-la i així, d'aquesta faicó, ens conservarem homes purs i aptes per a la defensa de nostres drets; en P. Roca llegí *La pùbilla catalana*; qui signa aquesta crònica, com a corresponsal de La Nació, llegí *Pancatalanisme* —Tesi per a servir de fonament a una doctrina— de l'Anfós Maseras; en P. Roca llegí la poesia *Germanastra*; i en J. Cordoní llegí les poesies *Els Segadors de Polònia* i *La Sardana*; i a l'acabament, quan arribà l'hora dels brindis, en el lonx que també en la festa que ressenyem tingué lloc, en J. Martori recità una patriòtica poesia dedicada a Catalunya.

A estones, les sardanes deixaven sentir les seves notes harmonioses que eren ballades amb entusiasme per tots els que ens trobàvem a la festa.

La tarde s'havia fet curta, puix, recordant la pàtria, semblà que les hores volessin. Acabàrem la festa cantant *L'Emigrant*, i entre els crits de *Visca Catalunya!*, començaren a ressonar les vibrants estrofes d'*Els Segadors*, el nostre himne, que fou interpretat a peu dret i amb entusiasme delirant, donant aquí per acabada la festa i quedant, ensems, tots agradíssims de l'amic Cordoní, el qual sapigué juntar els nostres cors en un sol i ens transportà l'ànima, per curtes hores, a la terra d'on som fills.

E. BATLLE I SAQUÉS

Per les llibertats de les nacions

III Conferència de les Nacionalitats

Tots els pobles tenen l'esperança de que aquesta guerra produirà un acreixement de la llibertat en el món.

Pobles ja constituïts en Estats independents, han estat víctimes d'agressions que els han sotmès a dominacions estrangeres—els belgues, els serbis, els montenegrins—. Altres, els que encare no han pogut realitzar llurs aspiracions nacionals, s'han trobat implicats en les operacions militars des dels primers moments de la guerra; se'ls ha obligat a donar la seva joventut als dos agrupaments d'exèrcits i a barallar-se per força—alsacians, lorenesos, jueus, lituanians, polonesos, ucranians—s'han tingut d'imposar els sacrificis de llurs béns i de la incorporació a files, per la defensa lleal de l'Estat del qual formen part, mentre aquest Estat els nega les llibertats interiors més essencials—letons, lituanians—; alguns han sofert, sense resistència possible, les més espantoses disposicions d'extermini (armenis). Moltes nacionalitats sofreixen condicions de vida nacional restrictives de llibertat, però conformes a la política d'imperialisme i de domini dels Estats a que, integralment o principalment, pertanyen; llurs opressors persegueixen sistemàticament llur desnacionalització per a realitzar millor un fals ideal d'unitat, oposat a l'ideal veritable de federació i autonomia—nacionalitats d'Austria-Hongria, d'Alemanya, de Rússia—. Per últim, les nacionalitats constituïdes en Estats independents veuen una part de llurs connacionals subjektats per força a altres Estats en els que no hi disfruten d'un tractament igual—nacionalitats balcàniques.

En aquesta hora de commoció europea tots aquests pobles sofreixen intensament; es commouen d'indignació, de por, d'esperança. Seguiràn essent les víctimes sagnants d'una execrable política nacional i internacional o tindran per fi garantides la llibertat, la seguretat de vides i hisendes i, amb elles, els mitjans d'atendre un desenrotlle valuos per a la civilització universal tan com per a elles mateixes? La resposta depèn, abans que tot, dels esforços que aquests pobles siguin capaços de fer.

És el sistema d'Europa el que s'ha d'atacar en aquests moments i és tota organització política, qualsevol que sia, mentre no respecti els drets elementals dels individus i de les nacions, el que caldrà, en l'avenir, declarar enemiga de la Humanitat, en quant es divorcia de l'essència de la naturalesa humana, i enemiga de la Pau, en quan afavoreix l'eclosió de conflictes i revoltes susceptibles de provocar guerres universals com la d'avui.

Les nacionalitats oprimides o mutilades deuen aixecar el cap. Les que en aquestes terribles circumstàncies no diguin la paraula necessària no deuràn parlar mai més i perdràn el dret de fer-se oir el dia de demà. Totes s'han d'ajudar, avui, mutuament. I a totes en conjunt els correspon, a més, una altra tasca: unir-se per a constituir una gran força.

Fins ara, tot reclamant els mateixos principis davant de llurs opressors, han actuat isoladament i sense connexió de les unes amb les altres. Ha arribat l'hora d'establir la unió de totes per afermar en comú la voluntat d'acabar amb totes les opressions, per a confessar llur fè en un món nou que deu sorgir d'aquesta crisi un món que tingui per base el respecte a la dignitat humana i la llibertat assegurada als individus i als pobles.

No es poden imaginar els horrors que actualment passen. Ofegats per les censures i les ordres militars, de la veritat no s'en coneix més que una petita part que arriba a fer-se conèixer. És el règim de la força i de procediments arbitraris; i com que la violència no pot engendrar res més que la violència, hem de veure com les nacions més lliberals i més ben intencionades, les que es declaren sincerament protectores de les nacionalitats, es troben obligades, per motius de salvaguarda superior i de solidaritat en el camp de batalla, a callar sobre fets que, en temps normals, les haurien empeses a moviments de protesta.

Així la lluita dels grans Estats en pro o en contra de l'hegemonia imperialista, condueix le món cap a destins inconeguts.

I això és grat als pobles, o solament a alguns agrupaments d'ambiciosos, als que no impressionen la sang ni les devastacions, quan es tracta d'assegurar llur fortuna i llur ambició? Són els pobles mateixos els que ho han de dir, per mitjà de llurs Parlaments si els tenen organitzats o dels seus òrgans autoritzats si no compten amb aquells. Són les nacions, indignades d'haver devingut simples objectes dels quals se'n usa i se'n disposa, les que deuen proclamar que elles són aquí i que d'ara en endavant no es passarà més per damunt de llur voluntat i de llurs cossos. A elles els toca pendre part a la reconstitució, des dels seus fonaments, de l'Europa devastada. I per això a elles els toca denunciar sense pietat i sense reserves tots els mals tractaments de que són víctimes. Per això, també, a llurs elements directors, agrupats en organitzacions de resistència o de combat, els correspon reunir-se i oposar-se al culte de la força i de la violència, a fi de treballar per a l'adveniment del nou ordre de coses i proclamar la carta mundial dels drets i dels deures tant de les Nacionalitats com dels Estats.

INVITACIÓ

Utilitzant tots els mitjans apropiats a les circumstàncies, la «Unió de les nacionalitats» va a persistir en l'obra empresa en els seus congressos, conferències, comissions i seccions.

La secció suïça organitza la III Conferència de les Nacionalitats que tindrà lloc a Lausanne, el 27 del corrent i dies següents. Totes les nacionalitats no satisfetes d'Europa que reivindiquin llur llibertat, queden convidades a fer-s'hi representar.

ORGANITZACIÓ DE LA CONFERÈNCIA

I. *Programa*.—Els principis de la *Declaração dels Drets de les Nacionalitats* són els de la Conferència.

II. *Membres*.—Les Nacionalitats seràn representades a la Conferència per un màxim de cinc membres per cada una. Els membres són designats per les organitzacions considerades com a representatives de cada nacionalitat. Si en una mateixa nacionalitat hi existissin varies d'aquestes organitzacions, es posaràn d'acord entre elles per a designar llur representació. La Conferència pot també designar els representants de la nacionalitat que, a causa de les circumstàncies, no els pugui nomenar per ella mateixa; però aquesta designació no té més que un caràcter provisional, i el nomenament cessa així que pot tenir lloc una designació regular. Es poden convidar personalitats a la Conferència com a elements consultius. Les Associacions i Corporacions hi poden ésser convidades a enviar-hi representants amb aquest mateix caràcter.

III. *Vot*.—El dret de vot en la Conferència s'exerceix per nacionalitats, tenint cada una un dret igual. A aquest efecte, els representants de cada nacionalitat constituiràn un agrupament, el qual emet col·lectivament el vot nacional.

IV. Ordre del dia.

1. La guerra mundial i les nacionalitats.
2. La Pau durable i el principi de les nacionalitats.
3. Les diverses qüestions actuals de les nacionalitats.
4. Els neutrals i les nacionalitats opresses.

V. *Rapports*.—Els treballs preparats per la Comissió Permanent, constituïda per la II Conferència de 1915, serviràn de base als treballs de la Conferència: rapport general ja publicat; qüestionari d'enquesta; rapports particulars.

VI. *Documentació de la Conferència*.—Els documents de tola mena que puguin aclarir la qüestió de les nacionalitats seràn enviats a la Conferència, i els més útils seràn ajuntats al *dossier*, que s'haurà de presentar a la Conferència de les Potències en el moment de la pau. Els documents com mapes, estadístiques, impresos, etc., que puguin ésser mostrats, seràn objecte d'una exposició en els dies de la Conferència.

VII. *Conferències anexas*.—La Conferència Central, com a continuació de les Conferències de París de 1912 i de 1915, tindrà lloc a Suïça, Lausanne, des del 27 de Juny. Més, per raó de les dificultats de desplaçament i de la utilitat d'una llarga difusió del principi de les Nacionalitats, s'organitzaran conferències connexes especialment a París, Roma, Londres i als Estats Units.

NOTA.—Les persones desitjoses de pendre part a la III Conferència de les Nacionalitats, poden inscriure's, fins el dia 20 de l'actual, al secretariat: Villa Mesidor, chemin de l'Elysée, Ouchy-Lausanne.

GUAITA

LA hostra Catalunya està avui trasbalsada per l'atenció posada en el debat polític promogut per l'esmena presentada pels diputats regionalistes al Missatge de la Corona. És un interès que s'explicà, car no podem els catalans desentendre'ns de tot quan afecta a la nostra vida col·lectiva, i per això ha iniciat entre nosaltres diversitat de comentaris respecte a l'alcanc o conseqüències que d'ell se'n puguin derivar.

Si acceptem com a bona, lleal, sincera, perdurable, l'actuació francament nacionalista dels fins ara, i encare, anomenats regionalistes, haurem de convenir que en aqueix sentit Catalunya n'obténdria algun resultat profitós; que hauríem fet un bé a la nostra terra; empró si—com digué el doctor Martí i Julià en la seva darrera conferència,—havem de tenir en compte els seus antecedents polítics, són tantes les vegades que els regionalistes han mancat, que no podem sentir entusiasme ni confiança en els resultats benefactors de la seva acció, fins més endavant.

És de creure que si en el seu fons hi porten la sentimentalitat catalana de que tantes voltes s'han vantat, un jorn o altre haurem d'errar en els nostres fins ara justificats judicis de la inconstància seva en el manteniment de la integritat de la ideologia nacionalista. Tant debó sigués ara que decididament portessin la burgesia catalana cap a la reivindicació del nostre dret col·lectiu! Tant debó sigués ara que, fent-nos quedar malament als etèrns endeviadors de la seva frivolitat en els entusiasmes nacionalistes, perseveressin en aqueixa acció!

Més, no ens fem il·lusions, i tot lluitant per la nostra ben determinada ideologia, esperem.—F.

L'Aplec de la Sardana

Per desena vegada se us crida a la Festa de la nostra dansa nacional — que tindrà lloc demà, a Vallvidrera —, cada any més solemne, més lluminosa i més exaltadora de l'ànima popular catalana.

Totes les discordies, les enemistats, les discrepàncies ideològiques i les diverses condicions socials, es fonen simbòlicament en l'APLEC DE LA SARDANA, consagrant la germanor entre els catalans i trenant la flairosa i harmònica garlanda, que les generacions es trameten les unes a les altres com a lligam florit de l'immortalitat de la raça.

Sota la blavor del cel — enllà la blavor del mar — com una vibració humana que commou les nostres muntanyes en festa, lluint les gales de la Primavera i els amors dels catalans, la dansa milenària i augusta hi desgrana les seves cadències, marcant la persistència armònica del seu ritme, sotmès al qual, la Nació Catalana, des de les seves albers fins a la creixença, plenitud i recomençament, ha anat avançant, aixecant-se, abatent-se, triomfant, esblaimant-se, prenent nou halè i aferrant-se en la llei de vida que sembla senyalar-li aquesta sardana que ha vist formar i desfer pobles, torregar i esfondrar imperis, mentre en cada fase de la història, en els moments de claretat o en les tenebres de la dissòrt, l'ànima catalana ha batejat sempre a

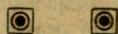
l'aire de les notes disperses de la dansa que lliga la nostra èort, amb l'evocació alada de la Grècia immortal.

La Gran Guerra commou al món i els homes es destrocen com a feres, i nosaltres, com a piadós contrast, deixem per uns moments, els nostres odis i rivalitats i es donen les mans rics i pobres, aciençats i ignorants, joves i vells, no com un esplai frèvol i sense sentit, sinó amb tota la unció d'una dansa sagrada, tramesa de pares a fills com una herència d'eternitat.

I encare que la pau floreixi a casa nostra, dançarem la sardana amb el cap ben alt, desafiant el pervindre i les tempestes futures, que al colpejar la terra florida i fecunda, no oblidem que en son si es barregen les cendres dels martirs i dels hèroes, amb la llavor germinadora, que és xopa de sang generosa, de suors i llàgrimes i que la rella del sembrador ha esborrat sovint les roderes dels canons.

Al donar-nos les mans, tanquem els ulls a tot el que ens pertorbi i ens separi, perquè la sardana és la consagració de la germanor dels catalans i l'esperit de llibertat que el veiem emmirallar-se en les banderes voleiants, totes diverses de forma i calitat, però totes lluint igualment les barres de sang damunt d'un camp de ginesta...

El programa, que anirà a càrrec de les cobles "La Principal", de Perelada; "Els Montgrins", de Torroella, i de tots els esbarts de dançaires de Barcelona, se desplegarà com de consuetud, tinguent lloc, a més, a les 10 de la nit, un grandios festival patriòtic al Turó Parc, en el qual s'executaràn totes les sardanes inèdites que no ha estat possible incloure en el programa de la tarda.



Concurs vallesà de lectura i escriptura catalanes

A l'«Agrupació Regionalista», de Terrassa, es va celebrar el dia 4 dels corrents l'acte del Repartiment de Premis als alumnes inscrits a aquest Concurs, els quals passaven de 200.

Els exàmens s'havien celebrat el dissabte a la tarda i durant el matí de l'esmentat dia 4, diumenge, resultant brillantíssims.

A les quatre de la tarda començà la festa del Repartiment de Premis. Ocupà la presidència l'alcalde de Terrassa, senyor Ullés, i els senyors Pompeu Fabra, M. Folguera i Duràn, Benet i individus del Jurat i altres representacions.

El senyor Benet llegí la Memoria del Concurs, treball acurat i vibrant, fent seguidament un breu parlament el senyor Fabra, fent ressaltar la necessitat de familiaritzar els nois en el coneixement de la Gramàtica de la llengua que es parla.

En M. Folguera i Duràn, pres dent de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», entitat patrocinadora del Concurs, donà compte del veredict del Jurat, repartint-se seguidament els premis i pronunciant, l'esmentat president de la Protectora, un bell parlament en elogi de la llengua catalana. Clogué la festa l'Alcalde de Terrassa.



Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble.

L'actuació obrera

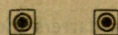
LA societat d'oficials barbers de Sant Andreu, Santa Eulària i La Sagrera ha dirigit un Manifest a la opinió pública historiant el curs de la seva vaga, que ja fa set mesos sostenen contra la societat patronal.

En ell hi són exposats detalladament tots els conflictes i solucions que han tingut lloc; acaba demanant que el poble jutgi llur actitud i la dels burgesos, obrant en conseqüència.

◆ Convocats per la Junta del Sindicat d'Estampadors i Cilindriaires, tingué lloc una reunió d'encarregats, pintadors, caps de feina i setmanals, acordant-se ingressar en el Sindicat d'Estampadors i annexes i fer els treballs per a que els que no assistiren a la reunió es sindiquin, quant més aviat millor.

◆ En la reunió de Junes i Delegats de la Federació de Paletes i Manobres s'hi llegiren unes Bases de Treball que presenta la Mutua de Contractistes, les quals foren rebutjades unànimement per considerar-les una befa a la classe obrera. Acordaren celebrar un miting el dia 18 i una assemblea general el 25.

◆ Els Tintorers, Aprestadors i Premsadors de Sabadell celebraren una reunió que fou patrocinada pels Cilindriaires, Estampadors i annexes de Barcelona. Parlaren els companys Ouses, Bertràn i Vila, lamentant el poc interès amb que els obrers sabadellencs veuen aquestes reunions i la gran indiferència que senten pel Sindicat, fent recalcar que sense el carnet d'associat no podrien treballar a Barcelona i que això devia fer-se a totes les localitats. En semblants termes s'explanaren els companys Anguera, Janer i Namen, exposant aquest darrer algunes de les millores assolides pels obrers barcelonins, el que és de més fàcil assolir associant-se tots els obrers. Resumí el president, demanant que tots s'associïn, si és que senten dintre seu les ansies d'emancipació social, les quals, a més de portar més llibertat, dignifiquen als que les assoleixen.



Un sentit homenatge

ORGANITZAT per la Joventut Catalanista de Barcelona, tingué lloc, el diumenge passat, l'homenatge a la memòria del cantor de la nostra patria en Jacinte Verdaguer.

Totes les Joventuts, Grops Femenals i Casals de la Unió Catalanista enviaren delegacions.

La tomba de l'autor de *L'Atlàntida* fou coberta de flors pels concorrents, formant, al bell mig d'aquell munt de colors i aromes, amb clavells i ginesta, l'escut de Catalunya.

Obrí l'acte el company Cardús, en nom de la Joventut Catalanista, pronunciant un breu parlament, fent l'apologia del gran poeta.

Després usaren de la paraula, en Vergés, per la Joventut La Tralla; en Blai Mor per la Joventut Els Nèts dels Almogàvers i Casal Nacionalista Martinenc; en Fernández per la Joventut Escolar Nacionalista; en Mercader per l'Orfeó Gracienc; i pel Grop Feminal del Casal del Districte II Concepció Castells; els nens Aloy, Llaoma, Ballester, Fors i Lluch, de la Escola Catalana del carrer de Moncada, que dirigeix el mestre Ribas.

Clogué l'acte, en nom de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, en Josep M.^a Quintana, pronunciant un vibrant parlament encoratjador als presents, glosant la obra d'en Verdaguer, i finalment regreà a l'auditori la presència a l'acte.

Simultaniament, la Escola Catalana Mossèn Cinto celebrava l'acte que cada any realitza.

El cor infantil entonà un *Requiem* i diverses cançonetes catalanes, recitant també diverses poesies, intercalades amb els parlaments.

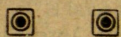
Per últim, en Vicens A. Ballester, de la Escola Mossèn Cinto, dirigí la paraula a la concorrencia manifestant que ja feia dotze anys que la Escola venia a perpetuar la memòria de l'excel·lent poeta, congratulant-se de que avui ja no siguin sols ells que tal cosa facin, remerciant a totes les entitats representades la participació a l'acte.

Al baixar del cementiri, en el Casal del Districte II, la Joventut La Tralla feu entrega d'una fotografia del cantor del *Canigó* a dit Casal, fent ús de la paraula el company Gili, en nom de la Joventut esmentada, llegint el secretari, en J. Martí, un breu treball en el que s'hi fa constar la entrega del retrat de Mossèn Cinto.

En P. Manén, en nom del Casal, donà les gràcies a la Joventut per l'obsequi.

Després, l'Araïxa llegí la *Oda a Barcelona*, oint una ovació xaradorosa.

Clogué l'acte en Gili i Ferrán amb un xamós parlament glosant l'obra d'en Verdager.



Els conflictes socials

ELS MARINS

TAL com era de preveure, en el grandios miting celebrat per les associacions d'obres de mar, el dijous de la setmana passada s'acordà anar a la vaga per tal de fer triomfar les peticions presentades a les companyies navileres i al govern.

Legalitzada la declaració de vaga amb l'avis al govern civil de la mateixa per al plaç legal, aquesta deu començar avui, dissabte, si per càs les actives gestions que aquests darrers dies s'han realitzat per part dels patrons i autoritats en sentit d'evitar el moviment, no han aconseguit el seu objecte.

Durant aquests darrers dies s'han produït ja diversos incidents entre les tripulacions d'alguns vaixells que els han abandonat, per negar-se a continuar treballant en les deplorables condicions en que avui ho han de fer i amb les quals ha d'acabar aquest moviment reivindicador que amb tanta unanimitat i enteresa vénen portant els marins.

L'ART FABRIL

«La Constància» amb la seva admirable preparació per a la batalla que s'apropa, ha aconseguit atreure's al gros de les forces de l'art fabril i fins l'antiga entitat que fou prestigiosa entre l'element treballador «Les tres classes de vapor» s'ha adherit al moviment que amb tant seny i mirament ve preparant-se.

Aquests darrers dies i sobretot després del miting de Sans, l'entusiasme ha crescut d'una manera enorme entre els components de l'art fabril que estan disposat a que no continuï un estat de coses que fa possible que en un treball en el qual s'hi empleien quasi exclusivament dones, la jornada de treball sigui encara d'onze hores.

Com ja diguerem la setmana passada, la Junta de l'entitat està facultada per a declarar la vaga en el moment que ho cregui oportú, tenint preparats per a l'objecte tots els elements precisos per a mantenir vigorosament i enérgica, una acció que porti ràpidament a la justa victòria.

Darrerament s'ha produït un fet que ha omplert d'indignació a tot el ram de l'art fabril, per la desconsideració que representa per part d'aquells elements tan interessats en la conservació

NOUS DISTINTIUS

REPRODUCCIÓ, EN ARGENT, DEL SEGELL DE LA

UNIO CATALANISTA

Poden adquirir-se a les Oficines de la Unió:

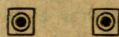
Canuda, 14, principal. — Preu: 1'50

NOTA. La Secretaria de Propaganda reservarà, fins el dia 30 del corrent mes de Juny, els *distintius* dels que, avançadament, els encarregaren. Passada aquesta data, quedaran lliures d'adquisició tots els — — que no hagin estat recollits — —

de l'actual estat de coses. Se tracta de que el governador interí, desitjos—que ja és desitjar—de trobar una fórmula d'arranjament que evitis el conflicte que se li ve a sobre, cità el dimarts passat a una reunió als obrers i als fabricants, deixant aquests darrers de concorre-hi, però enviant-hi un document en el qual deien estar disposats a concedir algun augment a canvi d'augmentar la jornada de treball. No se sab que el governador interí prengué cap mesura enérgica damunt d'aquests senyors que es riuen tan sarcàsticament de la trista situació del proletariat i que tenen tant poder a més per a riure's del governador.

La indignació que ha produït aquest fet, ha augmentat la protesta que es prepara en silenci i que el dia menys pensat—això sí, dintre de la llei, perquè els obrers saben donar lliçons de sentit comú als seus explotadors—esclatarà amb una magnitud que farà pensar fins a quin punt és perillós jugar amb la justícia i humanitat de les demandes proletàries.

Escrites les anteriors ratlles, s'han confirmat els pressentiments que, respecte a l'esclat de la vaga, es tenien. Aquesta, doncs, des de dijous a primeres hores del matí, està declarada. No disposem, ara, de temps ni d'espai per a ocupar-nos-en més extensament.



NOVES

TAL com va anunciar-se, dissabte passat tingué lloc, al Mundial Palace, la reunió preparatòria per a constituir, al centre de Barcelona, una entitat amb caràcter de casino adherida a la U. C. La reunió es vegé extremadament concorreguda i després de breus explicacions donades pels individus de la Comissió organitzadora, senyors Colomer i Grant, es convingué unànimament en constituir l'entitat de referència, en que la quota mesal de soci sigui de dugues pessetes mínim i en que, a fi d'aplegar els cabals necessaris per a despeses d'instal·lació, els que desitgin fer-se socis—que poden fer-ho enviant llur adhesió al carrer Canuda, 14, principal—, comencin a pagar des del corrent mes de Juny.

La C. O. convocarà en breu, als amics que s'hagin inscrit, a un Consell general, en el que es discutiran i aprovaran estatuts, reglament interior, etcètera, etc., confiant, dita comissió, en que podrà inaugurar-se oficialment l'entitat a principis de Setembre vinent.

La Secció de Sports i Excursions, del Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Sabadell, ha organitzat pels dies 21 al 25 inclussius, del vinent mes de Juliol, una excursió a la illa de Mallorca.

Les persones que s'interessin per la mateixa poden demanar prospecte i condicions a l'entitat organitzadora, tenint en compte que el terme per a inscripcions acaba el dia 6 de Juliol.

La Companyia Terrades-Casas, de Badalona, ha donat 25 pessetes per al monument a l'Isle Soler.

El Casal Catalanista del Districte II, la Secció d'Esbarjo i la Joventut La Tralla, del mateix, fan avinent als socis que desitgin acompanyar llurs banderes a l'Aplec de la Sardana, es trobin demà, a les 8, a la Plaça de Catalunya, (estació de Sarrià).

Per a la revetlla de Sant Joan, la Joventut La Tralla, del C. C. del D. II, d'acord amb la Secció d'Esbarjo, del mateix, han projectat la celebració d'una foguera patriòtica al Turó de la Peira, Horta.

S'han obtingut patriòtics treballs, escrits expressos, per ésser llegits en aquest acte; així mateix es recitaran poesies; es dispararà un assortiment de fòcs artificials; i per acabar, en una torre que posseeix un company nostre, en aquells contorns, s'hi desgranarà una selecta audició de sardanes i ballets, sortejant-se, en obsequi a les senyoretes, una voluminosa coca.

Sortida: a dos quarts de deu de la vetlla, pel carrer Ausies Marc, tramvia d'Horta. Es recomana puntualitat.

Són a centenars els telegrams i lletres que de Sabadell, Barcelona i tot Catalunya s'han enviat al que, per ara, encare és diputat a Corts, per Sabadell, en Salas Antón, protestant del seu antipatriòtic parlament i demanant-li la renúncia de l'acta. Entre ells hi ha els següents:

«Salas Antón—Congrés—Madrid.—Cooperativa Mutual Catalana us col·loca al rengle d'anticatalans.»

«Salas Antón—Congrés—Madrid.—Orfeo Gracienc, aimant nostra parla, protesta virilment per vostra conducta davant plet Catalunya.»

Per a fer-ho així podíau trigar quaranta anys a ésser diputat.»

«Salas Antón—Congrés—Madrid.—En nom del Centre Català, de Sabadell, que vau visitar abans de les eleccions declarant-vos convençut autonomista, protesto de vostre inqualificable discurs que serà sempre un padró d'ignominia per nostre Sabadell que tant es distingeix pel seu amor a Catalunya.—*President, Durán.*»

«Salas Antón, diputat—Madrid.—Vergonya eterna als qui, menyspreuant l'idioma propi, alaben els dels altres.—*Protectora Ensenyança Catalana.*»

La Joventut Catalanista, Els Nétos dels Almogàvers—Secció de Propaganda del Casal Nacionalista Martinenc—, ha organitzat per a la revetlla de Sant Joan, divendres, dia 23 del corrent, una festa patriòtica que tindrà lloc en l'espaiós camp d'esbarjos d'aquest Casal, encenent-se una foguera i llegint-se treballs adequats a la mateixa. Hi haurà, a més, enlairament de globes i audició de sardanes.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA
Biblioteca de Comunicació
:: DE LA UNIO CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1,50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2,50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C., S. en C.—Mallorca, 257 bis